

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Р І Ш Е Н Н Я

від 09 жовтня 2023 року

№ 184/1

Про проект Закону про внесення змін та доповнень до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо вдосконалення відповідальності за правопорушення у сфері лісокористування та протидії незаконному обігу деревини (реєстр. № 9665)

Комітет з питань екологічної політики та природокористування розглянув, відповідно до предметів відання, проект Закону про внесення змін та доповнень до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо вдосконалення відповідальності за правопорушення у сфері лісокористування та протидії незаконному обігу деревини (реєстр. № 9665 від 01.09.2023), внесений народним депутатами України Павлюком М.В. та іншими народними депутатами України, і відзначає.

Метою законопроекту, як зазначено у пояснювальній записці, є удосконалення кримінальної та адміністративної відповідальності за незаконну порубку, що дозволить більш ефективно застосувати відповідні положення законодавства на практиці, у тому числі забезпечити дотримання принципу диференціації покарань за правопорушення різної тяжкості.

Проектом Закону пропонується розмежувати як окремі правопорушення незаконні дії, пов'язані із вирубуванням, пошкодженням або знищенням дерев чи чагарників, заготівлею очерету, та діяння, які пов'язані з перевезенням, зберіганням чи збутом дерев, чагарників або деревини, законність походження яких не підтверджується.

Міністерство аграрної політики та продовольства України у своєму висновку повідомило про підтримку проекту Закону та відзначило, що реалізація законопроекту дозволить забезпечити ефективний правовий захист довкілля від незаконної вирубки дерев та чагарників, заготівлі очерету, їх незаконного обігу.

Відповідно до висновку Міністерства фінансів України реалізація положень законопроекту може вплинути на збільшення дохідної частини державного бюджету, оскільки відповідно до пункту 23 частини другої статті 29 Бюджетного кодексу України до доходів загального фонду державного бюджету, зокрема, віднесено кошти від санкцій (штрафи, пеня тощо), що застосовуються відповідно до закону.

У межах компетенції Мінфіну зауважень до законопроекту немає.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України у своєму висновку зазначає, що підтримує законопроект із зауваженнями, зокрема проектом Закону пропонується викласти у новій редакції статтю 246 Кримінального кодексу України (далі – ККУ) і частину першу та назву статті 65 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), в яких, зокрема, така діяльність як «порубка» замінюється на «вирубування». Водночас способами вчинення злочину при незаконних порубках є здебільшого рубання та спилування, але в окремих випадках також зустрічається викорчовування, викопування та просто виривання дерев з коренем. Крім того, способи порубки можуть бути і більш суспільно-небезпечними, зокрема випалювання коріння дерев, виривання вибуховими речовинами. З огляду на викладене Міндовкілля пропонує у частині першій, третій, п'ятій статті 246 ККУ і частині першій та назві статті 65 КУпАП, у редакції законопроекту, після слів «Незаконне вирубування» доповнити словами «викопування чи викорчовування».

Державне агентство лісових ресурсів України, відповідно до його висновку, підтримує законопроект за умови його доопрацювання, зокрема законопроектом пропонується доповнити КУпАП статтю 65-2 щодо накладання штрафів на громадян за перевезення, зберігання, збут дерев, чагарників або деревини, законність походження яких не підтверджується. Однак, відповідно до запропонованої примітки до статті 65-2 під невеликим розміром у слід розуміти обсяг дерев, чагарників або деревини, який становить більше ніж один кубічний метр, водночас в окремих випадках при правопорушенні, дерево, наприклад новорічна ялинка, може бути меншого об'єму ніж один метр кубічний.

Ураховуючи зазначене, примітку до статті 65-2 Держлісагентство пропонує викласти в такій редакції: «Під невеликим розміром у цій статті слід розуміти обсяг дерев, чагарників або деревини, який становить більше ніж один кубічний метр, а для хвойних дерев в листопаді – січні будь якого об'єму».

Також Міндовкілля та Держлісагентство вважають за доцільне доповнити законопроект змінами до статті 222 КУпАП в частині надання повноважень органам Національної поліції на складання протоколів та розгляд справ про адміністративні правопорушення, передбачених статтями 65, 65-1, 65-2.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини у своєму висновку висловлює зауваження, зокрема щодо нової статті 246-1 проекту ККУ, що спричиняє ризики правозастосовного та правовстановлюючого змісту. Так, виникає питання щодо кваліфікації дій особи, яка вирубала ліс на законних підставах, однак не мала всіх належно оформлених документів на його транспортування. Ступінь суспільної небезпечності таких дій не вбачається достатнім для встановлення за це кримінальної відповідальності. Уповноважений з прав людини зазначає, що діяння (вирубка та подальше перевезення, зберігання, збут тощо) є органічно взаємообумовленими та у зв'язку з цим не підтримує доповнення чинного ККУ статтею 246-1. В узагальнюючому висновку Уповноважений з прав людини підтримує законопроект за умови врахування зауважень та пропозицій.

Законопроектом пропонується внести зміни до статті 70 КпАП та доповнити частиною третьою статтю 245 ККУ, якими передбачається відповідальність за заготівлю очерету. Відповідно до статті 73 Лісового кодексу України заготівля очерету, належить до побічного лісового користування на ряду з іншими його видами, яке повинно здійснюватися без заподіяння шкоди лісу. Також за необхідності ліміт використання лісових ресурсів при здійсненні побічних лісових користувань встановлюється органами виконавчої влади відповідно до Лісового кодексу України. Враховуючи зазначене, Комітет вважає за недоцільне виокремлення відповідальності за заготівлю очерету серед іншого побічного лісового користування.

Комітет звертає увагу, встановлення істотної шкоди у розмірі, що у двадцять і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян (примітка 1 статті 245 ККУ законопроекту), вбачається не виправдано малою, зважаючи на неспіврозмірність завданої шкоди у порівнянні з іншими нормами кримінальних правопорушень проти довкілля, а також при знищенні, наприклад, лісових масивів вогнем чи іншим загальнонебезпечним способом та заготівлю очерету, враховуючи час на відновлення рослин, шкоду, заподіяну навколишньому середовищу, локалізацію та поширеність вказаних діянь.

Також Комітет зазначає, що запропоновані зміни до примітки 1 статті 245 ККУ законопроекту щодо визначення поняття істотної шкоди містить неоднозначне трактування «...або інша істотна шкода, завдана навколишньому природному середовищу». Зазначене формулювання не враховує вимогу забезпечення юридичної визначеності правової норми, яка є невід'ємною

складовою принципу верховенства права та згідно з якою юридичні норми мають бути чіткими, ясними і недвозначними.

Крім цього Комітет зазначає, що у разі розмежування правопорушень на самовільну і незаконну заготівлю очерету передбачену законопроектом, доцільно за аналогією розмежувати правопорушення за вирубування дерев чи чагарників.

Також пропонуємо передбачити у законодавстві визначення термінів «незаконні» та «самовільні», що наразі не врегульовано. Узгодження цих термінів між суміжними галузями права та їх закріплення у законодавстві дозволить регулювати відповідні юридичні, управлінські, статистичні завдання. Офіційне визначення даних понять буде визначальним індикатором під час проведення відповідних заходів для протидії злочинності, кваліфікації правопорушень, формування сталої судової практики та вирішення спорів як у лісовій галузі, так і в законодавстві в цілому.

Законопроектом пропонується внести зміни до назви і частини першої, п'ятої статті 246 ККУ законопроекту, зокрема замість «незаконної порубки» пропонується передбачити відповідальність за «незаконне вирубування, а також пошкодження, знищення дерев чи чагарників». Комітет вважає, що терміни «пошкодження» та «знищення» є більш ширшими та поглинають своїм змістом термін «вирубування». Враховуючи зазначене, пропонуємо у назві статті та диспозиції частини першої і п'ятої статті 246 ККУ та по тексту законопроекту словосполучення «незаконне вирубування» вилучити.

Враховуючи викладене, Комітет вирішив:

1. Рекомендувати Комітету з питань з питань правоохоронної діяльності внести на розгляд Верховної Ради України пропозицію проект Закону про внесення змін та доповнень до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо вдосконалення відповідальності за правопорушення у сфері лісокористування та протидії незаконному обігу деревини (реєстр. № 9665 від 01.09.2023), внесений народним депутатами України Павлюком М.В. та іншими народними депутатами України, прийняти за основу з врахуванням зауважень Комітету, викладених у мотивувальній частині рішення.

2. Рішення направити до Комітету з питань з питань правоохоронної діяльності.

Голова Комітету

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: БОНДАРЕНКО ОЛЕГ ВОЛОДИМИРОВИЧ
Сертифікат: 248197DDFAB977E504000000A533FE0002B80F04
Дійсний до: 08.04.2024 23:59:59

О БОНДАРЕНКО

Апарат Верховної Ради України
04-15/17-2023/224593 від 12.10.2023

1344697

